

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1.— din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-ček. rač. št. 17.785
Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna I. Pavliček, Kočevje.

Srečno in božjega blagoslova polno novo leto ponovno želimo sotrudnikom in bralcem. Naše geslo, s katerim stopamo v novo leto je: Bog, nezlomljiva zvestoba do naroda, neupogljiv pogum pri našem narodnem delu in neizrazna hvaležnost slovenskemu narodu, ki je v nas kočevskih Slovencih spoznate svoje brate in sestre in nam požrtvovalno pomaga pri našem vstajenju. Nič jadikovanja, nič omahovanja, marveč zaupanje v Boga in v lastno moč.

Uredništvo „Kočevskega Slovenca“ in „Slovenska Straža“ na Kočevskem.

Božične misli

Pred skoro dvatisoč leti so nebeški poslanci oznanjali rojstvo učlovečenega Kralja vesoljstva s pesmijo: Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje! Novorojeni Odrešenik je prinašal na zemljo mir in spravo med grešnim ljudstvom in po grehu razžaljenim nebeškim Očetom. Prinašal je mir v človeška srca in duše, ker le ta mir in blaga volja moreta človeštvo usposobiti za državljane nebeškega kraljestva. Mir in medsebojna ljubezen sta bila najvišja ideala, takorekoč ves program Odrešenikovega življenja in delovanja na zemlji.

Za kraj svojega rojstva si ni izvolil kraljevske palače, zastražene z mrkimi, oboroženimi vojščaki, nego reven hlevček, ki so ga čuvali miroljubni pastirji. Pred krvoločnim Herodom se je tiho umaknil v daljni Egipt, dasiravno bi bil lahko poklical nebroj oboroženih angelov, ki bi ga branili pred Herodovimi trinogi. Sv. pismo pravi, da ko je hotela zaslepljena farizejska drhal napasti božjega sina s kamenjem, se je ta, ne misleč na oboroženo obrambo, neopazeno oddaljil iz njihove bližine. Nad Jeruzalemom se je razjokal, ko je v duhu gledal, kako ga oblegajo oborožene čete rimskih vojakov, poslušal ostra povelja bojevitih častnikov ter videl vse vojne grozote, ki jih je rimska vojska izvršila nad judovskim narodom in njegovo prestolnico poteptala v prah in pepel. Ko je naš Odrešenik teden pred svojo smrtjo kot pravi kralj nebes in zemlje med navdušenim vzklikanjem judovskih množic slovesno prihajal v Jeruzalem, ni sedel na iskrega vojaškega konja, ni si opasal meča in pokrnil s perjanico okrašeni bojni šlem, nego je brez orožja, v preprostem delavskem oblačilu jezdil skromnega osliča. Večer pred svojo smrtjo je Odrešenik na Oljski gori ostro zavrnil apostola Petra, ki ga je hotel z orožjem v roki braniti pred njegovimi sovražniki in blagohotno ozdravil hlapca velikega duhovnika, katerega je apostol ranil v svoji veliki gorečnosti. Vse drugo je Zveličar od svojih sovražnikov potrpel, le orožje jim je oponesel z besedami: „Kot nad razbojnika ste prišli z meči in koli.“ Po svojem vstajenju, ko je prišel med svoje drage, jih je pozdravljajal z besedami: Mir vam bodi! In svojim učencem je naročal: Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam! Ljubite se kot bratje med

Prava domovinska ljubezen

V predzadnjem uvodnem članku smo poudarili nesporno resnico, da je obstoj Jugoslavije za nas Slovence velikega pomena in neprecenljive vrednosti, ker le v svobodni narodni državi je mogoč vsestranski uspešen razvoj našega naroda. Obratno pa smemo poudariti tudi pomen nas Slovencev za Jugoslavijo. Slovenci prav tako čuvamo Hrvatom in Srbom državno neodvisnost, kakor jo oni nami. O Slovencih tudi lahko trdimo, da so dobri ročni kakor duševni delavci, da s svojimi zmožnostmi pospešujejo obrt in trgovino in da so vestni, zanesljivi v državni službi. Naše najboljše in najspособnejše ljudi stavimo na razpolago skupni materi Jugoslaviji, da sodelujejo pri njeni notranji in zunanji upravi ter se trudijo dvigniti obče blagostanje v državi. Iz vsega tega razvidimo, da se smemo Slovenci s ponosom zavedati, da smo v Jugoslaviji činitelj, ki po svojih močeh uspešno dviga kulturno in gospodarsko blagostanje v državi.

Že samo ta dejstva nam nalagajo dolžnost, da ljubimo svoj narod in ga kot posamezniki z vsemi svojimi zmožnostmi podpiramo v tem njegovem državotvornem delu. Danes hočemo ponovno govoriti o ljubezni do naroda in domovine. Potrebno je to, ker je v tem oziru danes vse polno zmot in napačnih naziranj. Nekateri to ljubezen zametujejo, drugi jo pretiravajo. Oboje je pogrešno, ker škoduje narodu samemu in je večkrat v veliko škodo tudi soglasju med posameznimi narodi v državi.

Mi moramo ljubiti svoj narod! Koliko lepega in dobrega smo prejeli od tega naroda. Materina beseda, naša narodna pesem, narodni običaji in navade so neizmerni zakladi, ki pleminitijo naš značaj in bodo krasili naše življenje do konca dni. S koliko ljubeznijo je naš narod skozi stoletja oblikoval svoj jezik, da je postal tako prožen in blagovoden kot je danes. Koliko časa je preteklo, preden si je naš narod zgradil lepe narodne navade in običaje, koliko žrtev je podnesel, da si je zgradil svojo kulturo. Koliko bojev je naš narod prestal, da je vse to ohranil in vse to posamezniku poklonil kot najdragocenejši zaklad. Vse to smo prejeli brez lastnih zaslug, samo zato, ker smo se rodili kot člani svojega naroda. Iz vsega tega razvidimo, da imamo dovolj vzroka ljubiti svoj narod in mu ostati vedno zvesti. Grd in vse obsodbe vreden je človek, ki se izneveri svoji materi. Še grši in

podlejši je človek, ki se izneveri svojemu narodu, ki je mati in oče vseh svojih članov.

Svoj narod pa moramo ljubiti pravilno. Naša domovinska ljubezen ne sme biti omadeževana s samoljubjem in koristoljubjem. Nevreden član naroda je tisti, ki pozna svoj narod le toliko, kolikor mu isti nudi osebne časti, življenjskega ugodja in raznih drugih materijalnih dobrin, v nasprotnem slučaju pa obrne svojemu narodu hrbet in stoji ob strani pri vsem narodnem delu. Ta je sličen otroku, ki se srdi na svojo dobro, toda siromašno mater, ker mu ista ne more rezati ob vsaki priliki maslene pogache.

Posameznik s pravo domovinsko ljubeznijo se ne vprašuje, kakšno korist ima od svojega naroda, ampak se vprašuje, kakšno korist ima njegov narod od njega. Prava ljubezen ni v besedah nego v vztrajnem delu in iskrenem spoštovanju vsega, kar je lepega v življenju naroda. Član naroda s pravo domovinsko ljubeznijo dela nesebično, se žrtvuje za svoj narod in se trudi, da pripomore svojemu narodu do blagostanja, do izobrazbe in do vsega, kar je narodu v korist in čast. Svojo ljubezen do naroda kažemo s tem, da v sebi in v drugih premagujemo vse, kar bi moglo ubijati narodu ugled, kar bi moglo škodovati našemu narodu. Iz ljubezni do naroda moramo biti pripravljeni za ta narod delati in tudi trpeti. In čim hujši so časi za narod, čim večje so nevarnosti, tem večja mora biti naša ljubezen, tem večja naša delavnost, tem večja naša pripravljenost na žrtve, ki ne poznajo mej. S pogumom moramo braniti našo slovensko besedo in vse narodne svetinje, ki jih naš narod hrani kot dragoceno dediščino skozi stoletja.

Zavedati se pa moramo tudi, da ljubezen do lastnega naroda izključuje sovraštvo do drugih narodov. Zato spoštujemo tudi njihovo besedo, njihovo narodno bitnost, njihove narodne svetinje in se izogibamo vsega, kar bi jim moglo povzročiti krivico, držeč se resnice, da so vsi narodi na zemlji bratje med seboj. Obenem pa smo dovolj odločni, da zavračamo vsak njihov poizkus, s katerim bi hoteli oni škodovati našemu narodu, ki je in ostane slovenski.

Z vso ljubeznijo pa se oklepajmo Jugoslavije, kjer imamo mi Slovenci sigurnost narodnega obstanka, kakor nikjer drugje!

seboj! Pojdite in učite vse narode! V teh in podobnih izrekah je obstojala oporoka našega Odrešenika.

V svetem božičnem času, ki vsakega še tako mlačnega kristjana ogreje in ga ob prižganem božičnem drevescu ob ljubkih jaslicah popelje v tajnosti betlehemskih skrivnosti, se zlasti v današnjih težkih časih vprašujemo: Ali spolnujemo to oporoko našega Zveličarja, ki je bil prav v teh dneh pred 1940 leti rojen v preprostem hlevcu in položen v jasli na borno slamo? Ali uživa današnje človeštvo oni blagodejni mir, ki so ga prav na sveti večer oznanjali nebeški odposlanci?

Ob teh vprašanjih nas prešinja z grozo dejstvo, da letos mnogo zemljanov preživlja sveti božični čas v znamenju najstrašnejših vojnih grozot. Številni narodi poslušajo namesto blagolasnih božičnih zvonov grmenje topov, rožljanje smrtonosnih strojníc, brnenje bojnih vse uničujočih avijonov in tankov. Namesto prijetnega vonja kadila nešteti vdihavajo strupeni vonj eksplozivnih izstrelkov, njihovi domovi pa stoje mrki zatemnjeni. V mnogih krajih letos ni polnočnic, narod ždi nem in strt. S strahom se ozira v temno prihodnost in v duhu pohiteva k onim, ki preživljajo Božič ne pri toplem družinskem ognjišču v krogu

svojih dragih v iskreni molitvi, nego v mrzlih strelnih jarkih, opti na puško, neprestano gledajoč smrti v oči. Angeli v nebeških višavah oznanjajo mir, na zemlji pa zamira lepa božična pesem v divjem bojnem krik, ki spremlja strahovite boje na nož. Kri se preliva v potokih in skrni kristalnobeló snežno odejo, v katero se je zemlja odela, da dostojno sprejme svojega Stvarnika.

Našemu slovenskemu narodu in naši skupni materi Jugoslaviji je Bog še prizanesel s temi grozotami, s katerimi tako strašno biča naše sosedé ter mnoge druge evropske in izvenevropske narode. V naši lepi Sloveniji tudi letos veselo pojo božični zvonovi. Slovenski gospodar nemoten z rožnim vencem, kadilom in blagoslovljeno vodo v rokah obhodi svojo domačijo, izročajoč jo v varstvo novorojenemu Gospodu. Naše družine se tudi letos zbirajo v prijetnem družinskem sožitju pred jaslicami v vroči molitvi, proseč božje dete v jaslicah, da bi jih tudi v bodočem letu varovalo vsega hudega, ki se v današnjih časih na svetu dogaja. Naši božji hrami razsvetljeni vabijo verni slovenski narod, da pri polnočnici počasti Kneza miru in se mu priporoči, da bi svoj blagodejni mir še nadalje razlival nad vsemi slovenskimi domovi. V ubrano zvonjenje se zliva iz pobožnih slovenskih src stara a vedno lepa: Sveta noč, blažena noč...

V vsem tem božičnem razpoloženju v naših božičnih običajih, v zvonjenju božičnih zvonov, v razsvetljenih cerkvah po slovenskih naseljih in gričih, v vroči molitvi slovenski narod izpričuje, da je še veren in krščanski bolj kakor katerekoli narod na zemlji. To svojo globoko vernost, ki zajema vse Slovence vseh slojev in stanov, od nežne mladine preko zrelega moža in žene do starčka ali starke, ki z zaupanjem prebirata jagode na svojem molku, je naš narod ob neštetih prilikah javno in neustraheno dokazal. In kot taki bomo Slovenci po besedah našega velikega duhovnega voditelja pokojnega dr. Jegliča, dočakali veliki velikih časov, hude čase pa odpahnili daleč od sebe.

Z globoko vero in pobožnostjo je združena značilna miroljubnost in dobrohotnost slovenskega naroda. Slovenci ne sovražimo nobenega naroda, nikdar še nismo imeli kakih osvajaželnih namenov, naš narod ni še nikdar v zgodovini storil kateremukoli narodu kako krivico.

Upajmo, da nas bo Knez miru, katerega spomin rojstva te dni obhajamo in čigar

zapoved krščanske ljubezni slovenski narod tako lepo spolnjuje, obvaroval današnjih svetovnih viharjev, ohranil našo lepo Slovenijo in skupno mater Jugoslavijo neokrnjeno ter tudi ostalemu svetu po tej težki preizkušnji vrnil toliko zaželjeni mir.

Duhovno berilo

„Vstani, razsvetli se Jeruzalem, zakaj prišla je tvoja luč in slava Gospodova je izšla nad teboj.“ (Iz. 60. 1.)

Kaj poznamo lepšega na svetu kakor svetlobo? Kaj nam je potrebnejše kakor svetloba? Svetlobe se je poslužil tudi Gospod, ko je klical prve molivce k Odrašeniku sveta. Ze v začetku svojega evangelija napoveduje sveti apostol Janez Kristusa kot nosilca svetlobe. „V njem je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi in luč sveti v temi. Prava luč je bila ta, ki prihajajoč na svet razsvetljuje vsakega človeka.“ (Jan. 1.)

Svetloba obsije pastirje in jih vodi k jaslicam. Svetla zvezda žari na nebu in vodi svete tri kralje iz teme poganstva k luči resnice. In ko sprejme starček Simeon Jezusa v naročje, ga imenuje luč sveta. Ta luč je tako mogočna, da premaga celo smrtno temo. Starček si želi umreti, samo da je še mogel videti luč, ki razsvetljuje vse.

Oglejmo si danes svete tri modre, kako hite za svetlobo, ki jo izžareva nenavadna zvezda. Ta svetloba je tako velika, da ne čutijo niti težav dolgotrajnega pota, ne nevarnosti na njem, samo eno željo imajo: „Kje in kdaj bomo našli novorojenega Kralja, da ga molimo, da mu odpremo svoje zaklade, zaklade tega sveta in zaklade svojega srca?“ In ko svetla zvezda obstoji nad hišo, v kateri je bilo božje Dete, naglo stopijo s svojih velblodov, hite v hišo, padejo pred to lučjo, ki jim je pregnala temo poganstva, na svoja kolena in se mu zahvaljujejo za luč sv. vere. Pozabljeni so napor, v neizmerni sreči, da so našli največji zaklad, kleče pred Gospodom in mu darujejo dragocena darila: zlato, kadilo in miro. Te zaklade prepuste Gospodu, v srečo pa ne sejo na svoj dom vse večji zaklad, zaklad svete vere.

Ali nisi tudi ti prejel tega zaklada? Ali ti ni pri sv. krstu posijala jasna luč sv. vere? Da, zaklad si prejel, luč te je obsijala. Ali te obseva še danes z isto močjo in milino? Ali čuvaš še danes ta zaklad z isto skrbjo in ljubeznijo? Ako ne sije ta luč svete vere več tako svetlo in ako ne poznaš več tako jasno, kakšen zaklad je ta sv. vera, prihaja to od tod, ker si pozabil Gospodu darovati zaklade

zlata ljubezni do Boga in bližnjega, kadilo pobožne molitve in pa miro zatajevanja in ljubezni do križa. Poklekni k Jezusu, odpri te trojne zaklade in luč svete vere ti bo znova jasno razsvetljevala pot tvojega življenja.

Slovenska Straža v Ljubljani

v počastitev pokojnemu narodnemu voditelju dr. Antonu Korošču

Spričo pretresljive novice, da nam je Vsemogočni poklical k sebi našega velikega voditelja slovenskega naroda — borca za srečo in blagor naše Jugoslavije, dr. Antona Korošca, je imel odbor Slovenske Straže v Ljubljani v ponedeljek 16. decembra 1940 žalno sejo, na kateri se je predsednik gosp. prof. Bojc spomnil velikega pokojnika z naslednjim govorom:

„V tužno dolžnost si štejem, da ob smrti našega velikega dobrotnika in prijatelja dr. A. Korošca spregovorim na tej žalni seji Slovenske Straže. Njegovo ime je bilo med Slovenci tako domače, njegova osebnost je bila nam vsem tako občutna in blizu, kakor je v krogu domače družine samo ime in osebnost očeta. Saj otroci v družini ne morejo doumeti smrti tistega bitja, ki je stalo sicer med njimi, a kakor skrivnostni steber dajalo vsem čudovito življenjsko moč. Spominjam se zase, da sem se počutil kot otrok tako osamljenega ob prezgodnji smrti svojega očeta. Navezal sem se potem na mater, brata in sestro še tesneje in pozneje zlasti v Ljubljani na družbo, ki doživlja tesno z narodom in sem občutil z njim vsako njegovo bol — kakor bržčas vsakdo izmed vas. Huda in težka izguba je bila za naš narod pred leti umrli vladika dr. A. Jeglič, sedaj nas je — še bolj nenadno — zapustil še njegov sodelavec in sovoditelj dr. A. Korošec. Malo imamo v zgodovini mož njegovega kova. Poleg Slomška in Prešerna, ki sta vsak po svoje Slovincem utrjala vero v slovenski narod, moremo izreči le še nekaj imen naših narodnih borcev, ki so stali na braniku kot klicarji in vzgojitelji naroda: Levstik, Cankar, Krek. Vsi ti so s peresom, govorom in kritikó izobrazili našega slovenskega duha vse do dneva naše narodne in državne svobode leta 1918. V zadnjem dvajsetletju pa, ki smo ga srečno preživeli v lastni državi Jugoslaviji, moremo v tej vrsti omeniti predvsem še dva moža, ki sta si stekla ne le velikih zaslug za naše osvobojenje, temveč sta bila organizatorno vo-

† Dekan Anton Skubic:

Zgodovina ribniške župnije - turški pohodi

Začetkom 15. stoletja so se začeli turški pohodi, pod katerimi so naše slovenske dežele in pokrajine silno trpele, morda poleg Bele Krajine ribniška in kočevska okolica največ. Valvazor poroča, da so Turki dne 9. oktobra 1408 vdrli v Belo Krajino in jo strašno opustošili. Slični roparski napad se je zgodil leta 1411, ker isto leto poroča metliški komtur nemškega viteškega reda poveljstvom avstrijske balije, „da sta bila redovna hiša v Metliki in župniji Črnomelj opustošena od Turkov. Sam nujno potrebuje denarne pomoči, sicer ne more vztrajati na svojem mestu.“¹

Iz Bele Krajine je bila Turkom odprta pot na Kočevsko in v Ribnico. Ko so Ortenburžani v 14. stoletju naselili južno od Ribnice kočevsko pokrajino in tako Ribnico zvezali s Kostelom in Kolpo ter Belo Krajino in Hrvaško, so odprli tudi pot Turku, zakletemu sovragu krščanskega imena, ki je bil odslej v Ribnici kaj pogosten gost. Skoro skozi poldrugo stoletje je Ribnica neštetokrat videla tega sovražnika in bridko občutila njegove udarce.

Menda je občutila Ribnica prvič tak napad turških roparskih čet leta 1415. Bližnji povod

je dal bosenski vojvoda Hrvoje, ki si je hotel s pomočjo Turkov podvreči del Bosne in južno Dalmacijo in začel vojsko proti kralju Žigu. Po Veliki noči imenovanega leta je vdrl z mnogoštevilno vojsko preko Hrvaške na Ogrsko. Sovražniki so prišli do Blatenskega jezera, razrušili mnogo cerkva, požgali vasi, poklali veliko mnosico kristjanov in odvedli čez 8000 ujetnikov s seboj. Od glavnega krdela, ki je udarilo na ogrsko, so se ločile nekatere manjše turške čete in plenile po celjski in ortenburški grofiji. En oddelek pa je prekorščil Kolpo pri Vinici in vdrl čez Kočevje in Ribnico proti Ljubljani, ki je tedaj prvokrat videla krutega sovražnika pred svojim obzidjem.² Ako pomislimo, da je poleg tega turškega napada, od katerega se je Ribnica komaj oddahnila, dne 2. oktobra 1415 še velikanski požar uničil ves trg, si lahko mislimo, kakšna beda in potrlost je morala vladati med prebivalstvom.³

Brzi sli so raznesli novico o tem napadu na vse strani. Cesarja Žiga takrat ni bilo doma, mudil se je pri cerkvenem zboru v Kostnici in tudi na sporočilo o nesreči, ki je zadela Ogrsko, ni hotel zapustiti tega mesta. Od njega ni bilo pričakovati pomoči. Pač pa se je tedaj dvignil oglejski patrijarh vojvoda Ludovik pl. Teck v obrambo svoje škofije, kamor je spadala tudi Ribnica. Mudil se je v Rožacu na slovensko-furlanski meji, ko ga presenetil novica, da so Turki že na Kranjskem

in pustošijo tudi njegove pokrajine. Takoj skliče odbornike svojega parlamenta v Videm na posvet. Sklenili so, da se osnuje splošna deželna bramba. Polovica vseh za orožje sposobnih mož naj bi prišla s patrijarhom proti Turkom, druga polovica pa varovala dom. Toda Benečani, ki so bili s Turki sporazumljeni, so znali preprečiti nameravani pohod. Furlanska mesta so se obotavljali pustiti svoje vojaštvo iz dežele, češ da ga potrebujejo doma. Le z majhno četo se je patrijarh na binkoštni torek dne 21. maja 1415 odpravil proti Kranjski. Hotel je v Ribnici iz Ljubljane se vračajoče Turke prehiteti in jih zajeti. Prišel je sicer do Ribnice, toda prepozno, ker so medtem Turki deželo že zapustili.⁴

Ortenburžani, lastniki Ribnice, niso bili dovolj močni, da bi mogli braniti svojo posest. Saj je v tej dobi živel le še zadnji Ortenburžan Friderik, ki je bil nesrečno poročen z Marijo vojvodinjo Teck, sestro oglejskega patrijarha Ludovika. Ker ni imei nobenega potomca, tudi ni imel veselja s smrtno nevarnostjo braniti svojo posest pred Turki, ki je imela itak kmalu preiti v roke celjskim grofom. Vendar pa je prihitel v obrambo Ribnice njegov svak očak Ludovik pl. Teck, ki je bil prijatelj Celjskih, pa tudi ni mogel Ribnici kaj pomagati, ker je radi mnogih ovir prišel prepozno in je bila Ribnica že dobila svoj udarec od Turka, ki je bil drl proti Ljubljani in zopet, ho se je od tam vračal skozi Ribnico.

² Gruden 330.

³ Valvazor, XI. 468.

⁴ Gruden, Cerkevne razmere, 2.

¹ Gruden, Zgodovina slovenskega naroda, 330.

Znameniti politiki, pisatelji, pesniki in zgodovinarji rodom iz kočevskega okraja

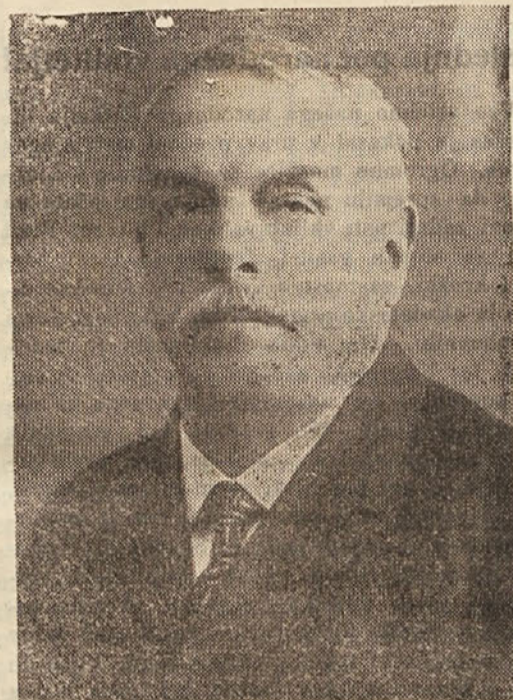
Karel Klun

kanonik, dež. in drž. poslanec, delegat
15. X. 1841 — 8. VII. 1896 iz Prigorice pri Dolenji vasi

dr. Janez Ev. Krek

27. XI. 1865 — 8. X. 1917 od Sv. Gregorja nad
Sodražico, politik in državnik

Franc Jaklič

slovenski pisatelj in organizator, 6. XII. 1868 —
30. XII. 1937 iz Prigorice v dobrepoljski dolini

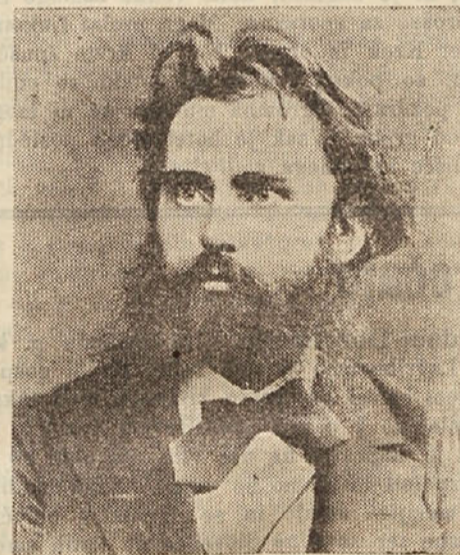
Fran Levstik

pisatelj, jezikoslovec in literarni zgodovinar
28. XI. 1831—16. XI. 1887 iz Spod. Retenj pri V. Laščah

P. Stanislav Škrabec

jezikoslovec, 7. I. 1844—5. X. 1918
iz Hrovače pri Ribnici

Josip Stritar

pesnik in pisatelj, 1836—1923
iz Podsmreke pri Vel. Laščah

dilna pri našem narodovzgojnem delu. To sta bila naš nepozabni vladika nadškof Jeglič in pa pravkar umrli politični voditelj Slovencev dr. A. Korošec.

Ne bom nadolgo našteval tu zaslug dr. A. Korošca, ki so nam vsem splošno znane kot neoporečne na eni kot na drugi strani za naš narod in našo državo. Hočem le pribiti, da je bila njegova politična smer — o tem nam priča naš položaj sam — srečna in uspešna za nas Slovence in da so bile njegove poteze na šahovski deski naše politike poteze mojstra, ki so ga občudovale in kot takega poznale tudi drugi jugoslo-

vanske kakor evropske politične osebnosti. Sedaj ob njegovem grobu nas je strah praznine in osamljenosti, saj smo osiroteli ob času, ko vse okoli meja naše države divja usodna vojna.

Posebej pa moram s tega mesta izraziti hvaležnost velikemu pokojniku za vso izredno naklonjenost, ki jo je pri njem uživala Slovenska Straža vse od svojega početka. Izgubili smo v njem svojo najboljšo zaslombo, svojega velikega dobrotnika in prijatelja. Naš narod je izgubil v njem svojega pravega in nad vsemi bededečega skrbnega očeta.

Ne preostaja drugega kakor da zaupajoč neskončni Previdnosti, ki ga je odpoklicala, nadaljujemo započeto delo vsak na svojem mestu v duhu, ki je Njega duh, ki je večni duh našega naroda, ki je vel iz oporok naših duhovnih velikanov, ki veje sedaj iz dela in osebnosti dr. A. Korošca in ki bo vel v bodočnost, kolikor in kakšno jo je odmeril Stvarnik našemu narodu. S podvojenimi in podesetorjenimi silami bomo zgrabili za narodnoobrambno delo še bolj strnjeni in odločni, da skupno tako nadomestimo vsaj nekoliko izgubljeno voditeljsko in očetovsko moč dr. A. Korošca. Tako se bomo najbolje

oddolžili njegovemu velikemu delu, njegovim zaslugam in njegovemu spominu.

Slava velikemu pokojniku!

Po teh besedah, ki so jih zbrani odborniki poslušali stoje in počastili spomin našega velikega dobrotnika s trikratnim: Slava, je odbor sklenil, da sledi pozivu g. bana in namesto pogrebne venca pokloni za revne kočevske otroke 1500 dinarjev, ki bodo uporabljeni za božično obdarovanje poleg tistih krajev, ki so bili že doslej obdarovani; 500 dinarjev pa je odbor namenil revnim otrokom s Koroške in Primorske.

Odbor Slovenske Straže
v Ljubljani.

Poslednja pot narodnega voditelja!

Vso veličino našega narodnega voditelja dr. Korošca je pokazal v prav posebni meri njegov pogreb. Ogromne množice so se zbrale v Ljubljani, da spremijo našega narodnega očeta na njegovi zadnji poti v kljub velikemu mrazu. Pred krsto so stopali gasilci, fantovski odseki, dekliški krožki, zastopstvo „Sokola“, številne dijaške in akademske organizacije, nato bogoslovci in duhovniki, dva škofa, ljubljanski in mariborski ter belgrajski naškof. Za krsto so stopali sorodniki ter zastopniki državnega in narodnega življenja. G. general kot zastopnik kralja, zastopnik vlade, ministri, ban, predstavniki tujih držav ter bivši senatorji in poslanci. Navzoči so bili tudi predstavniki raznih kulturnih ustanov in organizacij iz Slovenije, Hrvatske, Bosne ter Srbije. Tudi veliko število organizacij se je udeležilo pogreba. Truplo pokojnega voditelja Slovencev je vozilo več parov konj na topovski lafeti. Poleg vencev, ki so jih nesli v sprevedu, sta bila še dva voza polna vencev. Najodličnejša sta bila venca Nj. Vel. kralja Petra II. in kneza namestnika. Poleg teh smo opazili še venca nemškega in italijanskega poslanika. Častno so bili zastopani tudi Kočevski Slovenci s svojim vencem. Častniki naše vojske so nesli 15 odlikovanj, s katerimi je bil pokojni odlikovan v domači in tujih državah, kot v Grčiji, Češki, Romuniji, Bolgariji, Ameriki in drugje. Od domačih odlikovanj pa je bilo najimenitnejše Karadjordjeva zvezda. Spreved je trajal poldrugeto uro. Celo pot so ljudje tvorili špalir. Od stolnice do groba so ga na obeh straneh pozdravljali zadnjikrat vdani Slovenci. Na grobu so govorili podpredsednik vlade dr. Maček, ki je naglasil, kako velike zasluge ima dr. Korošec za sporazum, Msgr. prelat Lukman, minister Krek in drugi. Ko so krsto spuščali v grob, so pokali topovi in vojaki so oddali zadnji pozdrav. Ogromna množica se ni mogla raziti od groba. Vsak je hotel videti poslednje počivališče narodnega voditelja.

Poročajo

Videm-Dobrepolje. Ob prihodu g. kaplana Lavriha smo izrazili željo, da bi gospod predvsem oživel prosvetno življenje med tukajšnjo mladino v našem „Jakličevem domu“. G. kaplan je napravil na nas vtis, da nam bo to željo izpolnil in nismo se varali. Naša mladina zopet marljivo deluje in se vzgaja v odločne katoličane ter zavedne Slovence po tistih smericah, ki jih je nam začrtal naš nepozabni bivši dušni pastir g. Presetnik. Na starega leta dan smo imeli lepo uspelo silvestrovanje z zabavno burko, ki smo jo na novega leta dan ponavljali, vse pod vodstvom našega agilnega g. kaplana Lavriha. „Jakličev dom“ se ni zgradil zaman, ker dobro služi svojim namenom, zlasti dobri vzgoji najdražjega narodovega zaklada naše mladine.

Škocjan pri Turjaku. Tukajšnja Gasilska četa je priredila na Štefanovo v vseh ozirih lepo uspelo narodno dramo „Krivoprisežnik“. Naš Gasilski dom je bil nabito poln, zato smo na

splošno željo igro ponovili na novega leta dan. Vse vloge so bile dobro odigrane zlasti pa navodna vloga, ki jo je zelo dobro podal g. Ivan Štrukelj. Našim vrlim gasilcem gre vse priznanje k lepi dramatski predstavi. Naj bi se tudi naše Katoliško prosvetno društvo kaj zganilo, ki je včasih tako lepo delovalo.

Dolenja vas pri Ribnici. Katoliško prosvetno društvo je vprizorilo na silvestrovo zabavno burko. Tukajšnja mladina se ob vseh veselih in žalostnih trenutkih zbira v naši dvorani, kjer čuti prijetno toploto našega prosvetnega ognjišča.

Vel. Lašče. Naše Prosvetno društvo je priredilo lepo uspelo silvestrovanje. Vršila se je prosta zabava ob pogrjenih mizah, naši študentje pa so vprizorili nekaj posrečenih burk. Povabljen je bilo članstvo in društveni prijatelji. V soboto 11. t. m. ob 8. uri zvečer in teden nato v nedeljo 19. t. m. ob 3. uri popoldne pa Prosvetno društvo ponovno vprizori najlepšo slovensko tragedijo Župančičevo „Veroniko Desejniško“, ki jo tukajšnje ljudstvo kar ne more pozabiti.

Stari kot pri Čabru. Obdarovani otroci narodne šole v Starem kotu se za lepo Božičnico iskreno zahvaljujejo g. Karolu Škulju, predsedniku Slovenske Straže in iskrenemu prijatelju našega kraja. Iskrena zahvala, da naša prošnja po pomoči ni bila zaman! Upraviteljstvo šole.

Draga. Da nas niso pozabili rojaki iz dravske banovine nas Slovencev, ki živimo tu v hrvatski banovini, je dokazal letošnji Božič, ko smo prejeli od Slovenske Straže in Ciril-Methodove družbe lepih daril za naše revne in pomoči potrebne otroke. Vedno smo povdarjali in še povdarjamo, da stoletne vezi, ki so nas spajale s Slovenijo, niso pretrgane in da moremo pričakovati pomoči le od tistega, ki resnično čuti z nami. Nikdar ne bomo tega pozabili! Obema društvima se tukajšnji Slovenci prav lepo zahvaljujemo, ravnotako tudi vsem tistim, ki so prispevali za to koristno akcijo.

Tudi naše županstvo je dalo pobudo k zbiralni akciji za zimsko pomoč najrevnejšim občanom. Po zaslugi agilnih nabiralcev se je zbrala znatna vsota gotovine, ki jo je županstvo porazdelilo posameznim revnim družinam; na posamezne družine je odpadlo od 80 do 100 din.

Statistika

15

Katastrska (davčna) občina in kraj	Pr. 1931	Župnija	Ljudska šola
15. Občina Toplice			
Površina: 5552 ha 58 a 70 m ² — 2914 preb.			
Dobin dol	924		
Dobin dol	163	Toplice	Gor. Sušice
Dolenje Sušice	109	"	Toplice
Gorenje Sušice	139	"	Gor. Sušice
Uršna sela	445	"	Laze
Verdun	68	"	Gor. Sušice
Gorenje polje	433		
Dolenje polje	52	Soteska	Soteska
Drenje	61	"	"
Gaberje	45	"	"
Gorenje polje	89	"	"
Soteska	186	"	"
Jurka vas II.	49		
Drganja sela	49	Valta vas	Gor. Sušice
Podturn	1065		
Cerovec	12	Toplice	Toplice
Dolenji Bušinec	23	"	"
Gorenji Bušinec	20	"	"
Hrib	13	"	"
Loška vas	106	"	"
Meniška vas	173	"	"
Obrh	66	"	"
Podhosta	176	"	"
Podturn	296	"	"
Sela	99	"	"
Selišče	38	"	"
Suhor	35	"	"
Veliki Rigelj	14	"	"
Toplice	443		
Dol. Gradišče	32	Toplice	Toplice
Gor. Gradišče	51	"	"
Toplice	360	"	"

Po sv. Treh kraljih bo pričel v Novem kotu trimesečni gospodinjiski tečaj za mladenke od 15. leta naprej. Za tečaj se je prijavilo dosedaj 16 mladenk; stroški bodo malenkostni in le v naravi. Ker je tak tečaj velikega pomena za naša dekleta, je pričakovati, da se naknadno prijavijo še ostale mladenke in mlajše gospodinje. Županstvo je poskrbelo, da bodo imele tečajnice vse ugodnosti in da bodo deležne strokovnega pouka za ceno, ki ni omembe vredna.

Prve karte, in sicer za petrolej smo prejeli še pred prazniki. V splošnem se je izvršila odmera strogo po naredbi monopolne uprave, prigovarjalo se je le v posameznih slučajih. Upamo, da se bodo tekom sledeče delitve odpravili vsi morebitni nedostaki, za katere gotovo ne nosi krivde županstvo.

Na drugi strani pa opazamo težkoče, ki se pojavljajo v tem delu hrvatske banovine s prehranjevanjem. Trgovci danes le s težko nabavljajo življenske potrebščine, kar je še posebno otežkočeno, če upoštevamo, da se iz Slovenije skoraj več ne uvažajo sem živila in življenske potrebščine, ker so nastale gotove zapreke.

Za vse te sev.-zap. kraje čabranskega okraja (za ostale skoraj tudi!), ki težijo v gospodarskem, trgovskem in prometnem pogledu k Sloveniji, velja Rakek (nekoliko tudi Ortnek-Zlebič) kot izvozna in uvozna stanica, pa je najbližje in najbolj prirodna. Delnice, ki nam jih vsiljujejo v ta namen, absolutno ne pridejo v poštev, ker so preoddaljene in zveza v zimi dvomljiva ter združena s stroški, ki so še enkrat večji od onih iz Rakeka. Zato ni nič čudnega, če zahtevajo trgovci iz Prezida in okolice Rakeka kot izvozno in uvožno stanico. (Da se bili pri tem svojem zahtevku dosledni, izpričuje tudi njih izjava, ko zahtevajo vrnitev teh krajev v dravsko banovino, če se jim ne ugodi.) Če se zadeva ne reši tako, kakor zahtevajo življenski interesi kraja, namreč, če odločujoči činitelji ne bodo uvideli, da težijo naši kraji v gospodarskem, trgovskem in prometnem pogledu k Sloveniji in da so s to neločljivo prirodno povezani, bomo imeli kmalu priliko občutiti napake, ki so jih nekateri v nedavni dobi zagrešili in ki so — to smo in še povdarjamo — za nas življenskega pomena, to posebno v časih, v katerih živimo.

Za kratek čas

Slovenski pregovori o bradi

Bog je sam sebi najprvo brado ustvaril.
Brada dorasla, pamet ne dozorela.
Iz brade se ne da pameti spoznati.
Mož brez brade — konj brez grive.
Ne kaže mu brada, da bi bil priden.
Pusti muho na dlan, ona ti zleti v brado.
Rdeča brada — pol gada.
Rdeča brada — rada zbada.
Se hvali, da je rezance jedel, pa se mu brade repa drži.

Trikrat v letu se kmetu od brade cedi: Kadar je semenj, kadar kolje in kadar kuma pogache prinese. Šašelj.

Kočevski Slovenec

Vljudno Vas prosimo, da naročnino za zaostalo leto poravnate po priloženih položnicah čim preje.

Naša čisto domača zavarovalnica za vse vrste zavarovanj je edinole

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Požar - Življenje - Posmrtnina - Doba - Starostna preskrba - Avtomobili - Vlomska tatvina - Nezgode - Jamstvo - Steklo - Zvonovi. — Člani prejemaajo mesečnik „Našo moč“.